



missio

# Liturgie- en preeksuggesties

21 oktober 2018  
Missiezonondag

## **Missiezondag 21 oktober 2018**

### **God is ons een toevlucht en een sterkte**

#### **Inleiding**

In deze brochure vindt u suggesties voor een viering in het weekeinde van Missiezondag 21 oktober. De achtergrondinformatie over Ethiopië en de gedachten bij het evangelie kunt u gebruiken bij de overweging. Verder vindt u hier gebeden voor in de viering.

Deze brochure is ook te downloaden van onze website, in een pdf-bestand. Als u de brochure in een word-bestand wilt hebben, kunt u een e-mail sturen aan: [m.baijens@missio.nl](mailto:m.baijens@missio.nl)

#### **MISSIO en Missiezondag**

Missio is het katholieke solidariteitsfonds van de wereldkerk. Missio Nederland is onderdeel van de internationale Pauselijke Missiewerken en steunt wereldwijd kinderen in nood, het pastorale werk van parochies en bisdommen en de opleiding van priesters, diakens, pastorale werkers en catechisten. De jaarlijkse collecte op Missiezondag dient niet verward te worden met andere missionaire projecten. Het centrale solidariteitsfonds van Missio ondersteunt ook die bisdommen en parochies die geen directe verbinding hebben met geldgevers. Missiezondag is vooral het feest van de solidariteit. We vieren dat we deel zijn van een wereldwijde gemeenschap van mensen die verantwoordelijkheid voor elkaar neemt. Die verantwoordelijkheid wordt concreet in de wereldwijde collecte, die Missiezondag tot de grootste solidariteitsactie van de katholieken maakt.

## **Bouwstenen voor de overweging**

### **1. Ethiopië**

Ethiopië heeft een bijzondere geschiedenis en een rijke cultuur, maar is nog steeds een van de armste landen ter wereld. Het is grotendeels afhankelijk van de landbouw. Als enige land in Afrika is Ethiopië nooit gekoloniseerd geweest (afgezien van een vijf jaar durende bezetting door Mussolini). Daardoor heeft het zich op heel eigen wijze kunnen ontwikkelen.

Het Ethiopisch-orthodoxe christendom met zijn lange traditie is nog altijd de bepalende religieuze en culturele factor in het land. De Rooms-katholieke Kerk is ondanks haar kleine omvang van 0,7 procent van de bevolking zeer actief. Zij zet zich in voor scholing, zorg voor de armen en hulp aan vluchtelingen.

**Hoofdstad:** Addis Abeba.

**Inwoneraantal:** 105 miljoen.

**Officiële taal:** Amhaars.

**Staatsvorm:** Republiek.

**Oppervlakte:** 1.104.300 vierkante kilometer, dat is ongeveer 27 keer zo groot als Nederland.

**Geografie:** Ethiopië is geheel door land omsloten en grenst aan Soedan, Zuid-Soedan, Somalië, Kenia, Eritrea en Djibouti.

**Religie:** Ethiopisch-Orthodox ca. 40%, islam ca. 40%, de Rooms-katholieke Kerk is met 0,7% een zeer kleine minderheid.

Tijdens de Wereldmissiemaand vraagt Missio bijzondere aandacht voor twee problemen in Ethiopië: de situatie van de Menjas, een kleine bevolkingsgroep afhankelijk van de koffieverbouw en de situatie van de vluchtelingen uit Zuid-Soedan.

### **Steun voor koffieboeren**

Ethiopië is de grootste koffieproducent van Afrika. In de regio Kaffa zijn de Menjas afhankelijk van de koffieverbouw. Deze bevolkingsgroep is erg klein, is arm en wordt gediscrimineerd. Vanuit hun gemeenschap in Wush Wush hebben de “Kleine Zusters van Jezus” zich het lot van de Menjas aangetrokken en proberen ze hun situatie te verbeteren.

### **Opvang van vluchtelingen**

Ethiopië neemt na Oeganda het grootste aantal vluchtelingen op. Ongeveer 900.000 mensen, vooral uit Zuid-Soedan, Somalië en Eritrea vonden hier een toevlucht. In het Apostolische Vicariaat Gambella is de eigen bevolking al lang in de minderheid. Hier wonen vooral mensen uit Zuid-Soedan, gevlucht voor de oorlog. Onder hen zijn ook veel onbegeleide kinderen. De priesters, zusters en catechisten die hier leven, hebben een bewuste keuze gemaakt. Zij gaan naar de vluchtelingenkampen, delen het armoedige leven en bemiddelen tussen vijandige etnische groepen.

### **“God is ons een toevlucht en een sterkte”**

Onder dit motto uit psalm 46 voert Missio dit jaar de campagne voor de Wereldmissiemaand. Deze zin uit de Bijbel is een bron van kracht voor christenen wereldwijd. In Ethiopië en hier bij ons in Nederland.

## **2. Gedachten bij de poster**

De meisjes hebben zich mooi aangekleed in vrolijke kleuren. Hun haar is mooi gevlochten. Omdat het een religieus feest is, dragen ze een sjaal om hun hoofd en om hun hals een rozenkrans. Een van de meisjes kijkt zelfbewust in de camera, haar vriendinnen hebben de ogen neer geslagen.

Het is een feestdag in het bergdorp Agaro-Bush. De gemeenschap viert het “Feest van God de Vader”, dat in Ethiopië door orthodoxe alsook door katholieke christenen gevierd wordt. In een processie trekken de gelovigen na de kerkdienst drie keer om de kerk. Ze dragen een kopie van de Ark van het Verbond met zich mee, een traditie die teruggaat tot in oerchristelijke tijden.

Agaro-Bush ligt in het hoogland van Kaffa, zuidwestelijk van de hoofdstad Addis Abeba. De regenwouden in de bergen in deze regio vormen het thuisland van de koffie, die daar in wilde vorm in meer dan 40 soorten voorkomt.

Het hoogland van Kaffa behoort tot de armste regio's van Ethiopië. De mensen leven van wat ze zelf kunnen verbouwen, het is voldoende voor een maaltijd per dag en een beetje koffie. De moedersterfte is hoog, het onderwijs is gebrekkig. Slechts zo'n tien procent van de kinderen haalt het eindexamen van de middelbare school, meestal zijn dat jongens.

Vandaag op deze feestelijke dag verzamelen de mensen zich na de processie in hun huis voor de traditionele koffieceremonie. De ceremonie is een uitdrukking van gemeenschap en gastvrijheid.

Ook de religieuzen van de Kleine Zusters van Jezus verbouwen in hun tuin koffie. De zusters zijn een teken van hoop voor de mensen in Agaro-Bush. De zusters zijn present, ze begeleiden gezinnen, verzorgen zwangere vrouwen. Hun aanwezigheid is een teken van hoop voor de toekomst.

Welke verlangens en dromen hebben de meisjes op de poster? Welke toekomst wacht op hen? Ze zijn tieners, vriendinnen – zij houden elkaar bij de handen vast. Vandaag op de Missiezondag, staan zij in het middelpunt. Zij richten onze blik op de jonge mensen in Ethiopië. Als Kerk zijn wij een wereldomvattende gemeenschap, wij zijn op elkaar aangewezen, op gebed en solidariteit. Niemand gelooft alleen. Samen scheppen we kracht uit het geloof in God, die voor ons een toevlucht en een sterkte is.

### **3. Bij het evangelie**

“Als de kerk niet dient, dient zij tot niets”. Deze bekende uitspraak van bisschop Gaillot wordt vaak aangehaald. Maar in al zijn eenvoud blijft hij van kracht. En dat niet alleen, het blijft ook nodig deze zin te blijven herhalen.

Macht is immers zo verleidelijk voor mensen. Wij horen het in de evangelielezing waarin gevochten wordt om de beste, machtigste plaats naast Jezus. Beide leerlingen denken vanuit menselijke, wereldlijke macht. Jezus gaat het om iets anders. Niet om de macht zoals de heersers toen (en nu) ten toon spreiden. Het gaat hem om een dienende macht. Ware grootheid van de mens toont zich in het dienstbaar zijn: “wie onder u groot wil worden, moet dienaar van u zijn”.

En ook: “want ook de Mensenzoon is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen”.

Paus Franciscus greep o.a. op deze evangelielezing terug toen hij op 28 juni 2018 een groep van 14 nieuwe kardinalen toesprak.<sup>1</sup> Franciscus citeert: “dit mag bij u niet het geval zijn; wie onder u groot wil worden, moet dienaar van u zijn”. Dit antwoord van Jezus is volgens de paus vooral een uitnodiging aan de leerlingen (en dus aan ons) om het beste uit zichzelf naar boven te halen en zich niet te laten afleiden door de logica van de wereld. Want wat heb je eraan om de hele wereld te winnen, als je in beslag genomen wordt door allerlei intriges en machtspeletjes? Het gaat erom het hart te richten naar wat telt: de zending.

Paus Franciscus: “Niemand onder ons moet zich superieur voelen ten overstaan van een ander. Niemand onder ons moet anderen uit de hoogte bekijken. Wij mogen iemand alleen zo bekijken wanneer we hem helpen opstaan.”

*Meer informatie over Ethiopië en de projecten die Missio steunt, kunt u vinden op onze website [www.missio.nl](http://www.missio.nl).*

*Er is ook een speciale informatiefolder gemaakt voor de Wereldmissiemaand over Ethiopië. De informatiefolder is gratis verkrijgbaar bij Missio: tel. 070 – 304 74 44, e-mail [missio@missio.nl](mailto:missio@missio.nl).*

<sup>1</sup> De gehele toespraak is te vinden op [www.rkddocumenten.nl](http://www.rkddocumenten.nl)

## Elementen voor een viering

### Openingswoord

“God is ons een toevlucht en een sterkte.” Deze zin uit psalm 46 vormt het motto voor de Wereldmissiemaand dit jaar. Op alle continenten viert de Kerk vandaag haar wereldomvattende gemeenschap in gebed en solidariteit. Dit jaar geldt onze bijzondere aandacht de christenen in Ethiopië. Zij zijn trots op hun kerkelijke traditie die teruggaat tot in oerchristelijke tijden. Het geloof is voor de mensen een houvast en een thuis, in een gebied op onze aarde dat bedreigd wordt door droogte en politieke onrust. Het geloof is ook het dragende fundament voor degenen die hun thuisland moesten ontvluchten. Ons gebed en onze solidariteit zijn voor hen een toevlucht en een sterkte.

### Openingsgebed

Goede God,  
Op deze dag van de Wereldkerk  
vragen wij U  
ons hart te openen  
voor de ander die onze naaste is,  
voor onze medegelovigen  
overal op deze aardbol,  
in het bijzonder in Ethiopië.  
Samen zijn wij één geloofsgemeenschap,  
hoe verschillend wij ook zijn.  
Dit vragen wij U  
door Hem die voor ons allen  
het grote voorbeeld is:  
Jezus Christus.

Amen.

### Lezingen

Jesaja 53,10-11  
Hebreeën 4,14-16  
Marcus 10,35-45

## Voorbeden

Voor de kerk in Ethiopië,  
dat zij vastberaden haar weg  
aan de kant van de armen  
en thuislozen kan gaan.  
God, U bent toevlucht en sterkte.

Voor alle verantwoordelijken in  
politiek en samenleving,  
dat zij zich in dienst stellen  
van vrede en gerechtigheid.  
God, U bent toevlucht en sterkte.

Voor alle mensen, die  
ontworteld en op de vlucht zijn,  
dat zij hulp en  
een thuis vinden.  
God, U bent toevlucht en sterkte.

Voor allen, die zich inzetten  
voor een vreedzaam samenleven  
ongeacht herkomst, huidskleur en religie,  
dat zij vreugde en solidariteit ervaren.  
God, U bent toevlucht en sterkte.

## Aankondiging van de collecte

De collecte van Missiezondag is onderdeel van de solidariteitsactie in alle ongeveer 3.000 bisdommen over de hele wereld. Op alle continenten volgen de gelovigen de oproep van paus Franciscus om kerkelijke hulpprojecten in de armste landen van de wereld, zoals bijvoorbeeld in Ethiopië, te ondersteunen. Stelt u zich eens voor: als slechts tien procent van alle katholieke gelovigen daaraan meedoet, dan betekent dat dat over de hele wereld meer dan 120 miljoen mensen meedoen. Wij nodigen u uit, vandaag deel te nemen aan deze solidariteitactie met uw bijdrage. Samen kunnen we veel tot stand brengen. Hartelijk dank.

**Tip:** *Als u op de Wereldmissiedag van de kinderen (weekend van 6 en 7 oktober) de spaarzakjes uitgedeeld hebt, kunt u ze nu laten inzamelen door de kinderen.*

## Slotgebed

Goede God,  
Leid ons naar de verten,  
naar de verscheidenheid van mensen en culturen.  
Laat U zien in hun tradities,  
liederen, dansen en verhalen.  
Wees bij ons als we elkaar ontmoeten.  
Wees bij ons als we met elkaar spreken  
over vreugde en verdriet,  
geloof en twijfel, over U.  
Leid ons naar de verten, God,  
en daar aan voorbij.  
Amen.

## Zegenbede

Heilige Drieëenheid,  
U die de hele wereld bijeen houdt  
en wonderbaarlijke dingen volbrengt  
door de kracht van uw woord!

Zegen het oosten en het westen,  
het noorden en het zuiden.  
Zegen de hemel en de aarde,  
de zee, de rivieren,  
de bronnen van water.  
Zegen de bergen en de heuvels,  
de bomen en de planten,  
de vruchten van de aarde.  
Zegen hen die boven en  
hen die onder de aarde zijn.

*(Kefelew Zelleke, Die Freude Äthiopiens, Aachen 1993)*

## Gebeden en teksten ter bezinning

### 1.

#### **God is ons een toevlucht en een sterkte**

God, ik zit in deze boot,  
een notendop op de woeste zee.  
De veilige oever is ver weg.  
Het vertrouwde thuis ligt achter mij.  
Zij die van mij houden, hebben angst om mij.

God, U bent een toevlucht en een sterkte.

God, wij zitten samen in deze boot,  
een notendop op de woeste zee.  
Wij voelen de angst voor de dood.  
Wij hopen op redding en toevlucht.  
Wij dromen van thuis en warmte.

God, U bent een toevlucht en een sterkte.

God, U bent bij ons in deze boot,  
een notendop op de woeste zee.  
Onze ogen zijn op U gericht.  
Onze harten vertrouwen op U.  
Onze handen zijn bereid,  
met U een nieuw thuis te bouwen.

God, U bent een toevlucht en een sterkte.

*Katharina Bosl von Papp  
Missio Aken*

## 2.

### Denk aan uw gelovigen

Gedenk, God,  
het welzijn van uw heilige kerk  
en van alle landen en steden.

Gedenk uw gelovigen,  
vaak arm en onderdrukt,  
ontferm U over hen  
en houd hen overeind.

Laat uw Geest in hen wonen  
door onze vreugde om U  
en de liefde van mensenkinderen.  
En geef zegen en overvloed  
in de naam van de Vader, de Zoon  
en de heilige Geest.

*Gebed uit Ethiopië.*

*Uit: Jan Brock, Geef ons heden ons dagelijks brood; Bidden  
met de armen.*

## 3.

### De legende van de dansende geiten

*Over de ontdekking van koffie bestaan vele legenden.  
Deze is een van de bekendste.*

Op een dag merkte de Ethiopische geitenhoeder Kaldi, dat de dieren van zijn kudde zich heel raar gedroegen. Ze renden wild in het rond, dansten en sprongen tot het avond werd. De volgende dag lette Kali heel precies op wat de geiten deden en hij zag, dat ze niet op de weide bleven, maar naar het naburige bos liepen en daar rode bessen van een groene boom aten.

Toen Kaldi op een dag een monnik van een nabijgelegen klooster tegenkwam, vertelde hij wat hij gezien had. De monnik aarzelde niet en plukte enkele bessen om te onderzoeken wat voor vruchten het waren. Samen met zijn medebroeders goot de monnik heet water op de bessen, ze dronken het aftreksel en konden voortaan tot diep in de nacht wakker blijven. Zo konden de monniken hun nachtelijke gebeden met meer aandacht verrichten. Een nieuwe drank was geboren.

© teksten: Missio Nederland, M. Baijens / Missio Aken

© foto's: H. Schwarzbach



## DE 7 SPEERPUNTEN VAN MISSIO

Missio richt zich op een zevental activiteiten. Net als de kleuren van de regenboog geven die activiteiten meer kleur aan het leven van parochies wereldwijd.



1. Kind in nood



2. Scholing



3. Pastorale vorming



4. Parochievrijwilligers helpen



5. Parochiegemeenschap opbouwen



6. Hun kerk steunen



7. Onze kerk inspireren



**missio**

Postbus 93140  
2509 AC Den Haag  
T 070 304 74 44  
E [missio@missio.nl](mailto:missio@missio.nl)  
F 070 381 83 55  
[www.missio.nl](http://www.missio.nl)  
[www.missiokids.nl](http://www.missiokids.nl)